

ROBERT WILSON: **videoportréty**

J&T BANKA a agentúra **Pavleye Art and Culture** prinášajú do Slovenskej národnej galérie výstavu renomovaného amerického divadelného režiséra a inscenátora Roberta Wilsona. Výstava, nazvaná **ROBERT WILSON: VIDEOPORTRÉTY** bude dostupná od 13. decembra do 23. marca a predstaví výber z jeho ikonických videoportrétov osobností z rôznych sfér umenia i popkultúry. **EXclusive** sa s umelcom stretol v deň jeho premiéry v Louvri.

Velká část vaší kariéry bola spätá s divadelným svetom. Vaša výstava v Bratislave však odhalí sériu videoportrétov. Zaujímalo by ma, ako vznikol tento ojedinelý projekt?

Už v sedemdesiatych rokoch som uvažoval nad sériou portrétov, ktoré by boli divákovi dostupné na rôznych miestach. Na autobusovej zastávke, na lunete hodínok, zadnom sedadle v lietadlách. V tom čase ešte žiadne obrazovky na sedadlách v lietadle neboli. Moje diela by boli premietané v komerčných televíziách, pretože v tých časoch sa vysielanie končilo o polnoci a pokračovalo o šiestej ráno. A moja predstava bola, že by diela, ktoré vytvorím, tvorili kulisu noci... ako oheň v kozube či okno, ktorého obraz sa mení so svetlom i ročnými obdobiami.

Akou formou nakoniec videoportréty zhladli svetlo sveta? Verejnosti sme ich ukázali na rôznych miestach. Vo Švajčiar-

sku boli premietané uprostred futbalového zápasu. Nemecká stanica ZDF zakúpila 7 diel a premietala ich celú noc. Mali sme ich tiež v Centre Pompidou pri eskalátoroch. V Japonsku boli premietané vo vagónoch i staniaciach metra. O 25 rokov neskôr prišla ponuka vytvoriť videoportréty vo vysokom rozlíšení. Okamžite som súhlasil, pretože nová technológia ponúkala širšie možnosti ako doba, v ktorej vznikla moja prvá séria videoportrétov.

Podľa akého kľúča vyberáte svoje objekty?

V úvode som bol zameraný na celebrity. Preto sme robili najprv portrét Brada Pitta, Johnnyho Deppa a Seana Penna, ktorých som považoval za troch hlavných mužov Hollywoodu. Pokračovali sme francúzskymi hviezdami (Jeanne Moureau) a pridali sa ďalší, ako napríklad Robert Downey Junior. Zobrazil som aj ľudí z ulice, ktorí neboli vôbec známi.

Zameriavate sa na charakter celebrit tak ako ich vnímame, alebo zobrazujete skôr polohu - rolu, ktorá im je vo videoportrétoch prisúdená?

Je to syntéza oboch. Všetci môžu byť tým, kým sú v kontexte danej situácie. Počas procesu mohli myslieť na čokoľvek.

Ako teda prebieha tvorivý proces vzniku videoportrétu?

Každý je iný a nikomu nediktujem, na čo by mal v danej chvíli myslieť. Herci dostávajú formálne inštrukcie - otvoriť dlane, ustúpiť dozadu, pozdvihnúť bradu o kúsok vyššie. Nikdy však nezasahujem do ich mysle. Nerobím to ani v divadle. Väčšina mojich portrétov je najmä o duši a ich vnútri. Vytvárate však pravidlá, aby ste ich mohli porušovať. Väčšina z videoportrétov zachytáva myšlienky a emócie, ktoré sú vo vnútri prežité, ale nie sú navonok vyjadrené.

KURT STALLAERT: umelecká cesta do Bratislavy

Belgický fotograf **Kurt Stallaert** uvedie na Slovensku po prvýkrát svoje diela 29. novembra výstavou **BECAUSE WINTER LASTS LONGER THAN SUMMER.** EXclusive sa s ním rozprával o jeho premiére v Galérii mesta Bratislavy.

Kurt, vedel by si si spomenúť na svoj prvý kontakt s fotografiou?

S fotografiu som bol v kontakte už od útleho detstva, pretože môj otec bol amatérsky fotograf. Vďaka nemu som vzal do rúk fotoaparát a začal som snímať prvé zábery. Chcel som študovať fotografiu, ale moji rodičia to nevnímali ako cestu, ktorá ma dokáže uživiť. Druhá možnosť bol poisťovací maklér, čo som aj vyštudoval.

Spomínaš si na svoj prvý veľký komerčný JOB?

Je vtipné, že sa na to pýtaš, ale fotili sme ho na Maldivách a klientom bola práve poisťovňa – náš hlavný konkurent. Nikto z tímu však netušil, že aj ja som v tom čase ešte pracoval ako poisťovací maklér. Rozpočet na fotenie nebol veľký, no poprosil som veľa mojich kamarátov, aby prišli zadarmo pózovať na Maldivy. Klientovi som ušetril peniaze, priatelia mali krásnu dovolenku a ja som všetky zarobené peniaze investoval do novej technológie.

Prečo svoje diela prezentuješ práve v Galérii mesta Bratislavy?

Je to jedna z väčších sólo výstav, kde budem prezentovať aj moju najnovšiu tvorbu – moving stills. Výstava vznikla na impulz môjho agenta Jozefa Pavleye, ktorý mi vnukol myšlienku priniesť moje dielo na nový trh. V minulosti tu Jozef predstavil výstavy Davida LaChapelle, či dua René&Radka. Je pre mňa česť, že ich môžem nasledovať.

Čo konkrétne budú môcť Slováci zhladať?

V Bratislave predstavím moju sériu Bodybuilders. Fotili sme ju v Afrike a Eu-

rópe. Celá pojednáva o sile. Uvedomil som si, že ma fascinuje ľudská fyziológia. Rád zachytávam svet mojím okom. Série som fotil v Prahe, Afrike, Belgicku, a tým som chcel dokázať, že môj svet naozaj existuje na rôznych kontinentoch.

Kedy si začal pracovať na sérii „moving stills“?

„Pohyblivé obrázky“ som začal tvoriť pred dvoma rokmi. Dostal som ponuku od mesta, aby som pre jeden verejný priestor pripravil umelecké dielo. Čím dlhšie som nad tým uvažoval, tým viac mi bolo jasné, že nedodám iba statickú fotografiu. V tom čase som sa náhodou vybral na výstavu videoportrétov Roberta Wilsona, ktorú mal v tom období v Belgicku. Tam som si uvedomil, že

ja pracujem veľmi podobne, ale nikdy svoje dielo nefilmujem. To mi ponúklo nový pohľad na moju prácu. Robert ma inšpiroval posunúť sa ďalej. Je to veľmi vtipná zhoda náhod, že obaja v Bratislave vystavujeme paralelne.

Čo odráža názov tvojej výstavy?

Vymyslel ho človek, ktorý so mnou dlhé roky pracuje a pozná moju prácu. Nechcel som, aby moje diela boli veľmi priamočiare...som rád, keď sa divák musí snažiť a pozrieť na snímku dvakrát. Názov výstavy odráža moju prácu s prírodou.

Máš osobné motto, ktorým sa v živote riadiš?

Vždy nasledujem srdce vo všetkom, čo robím.